

TÅRNBY GYMNASIUM & HF

STØRRE SKRIFTLIG OPGAVE
(SSO)

Vejledning til eleverne om SSO i 2.HF

1. Hvad drejer det sig om?

I 2. HF skal du udarbejde en **Større Skriftlig Opgave (SSO)**, som er et individuelt projekt, hvor du inden for et selvvalgt emne fordyber dig i en faglig problemstilling. Dvs. at du skal arbejde alene med et emne, som du synes er så spændende, at du kan fordybe dig i det i længere tid.

Den større skriftlige opgave skrives som udgangspunkt i ét fag, men der er mulighed for at skrive i to fag. Skriver du i ét fag skal du have det på min. B-niveau, mens det evt. andet fag kan være på min. C-niveau. Opgaven skal opfylde de faglige mål for SSO, samt de(t) faglige mål i de(t) fag, du skriver opgaven i. De faglige mål for SSO ser således ud:

- demonstrere evne til at planlægge og undersøge en faglig problemstilling gennem at anvende relevante faglige tilgange og metoder samt vurdere fagets/fagenes bidrag til resultatet af undersøgelsen
- demonstrere faglig indsigt og fordybelse gennem at opfylde relevante faglige mål i de(t) indgående fag og ved at sætte sig ind i nye faglige områder
- udvælge, bearbejde og strukturere relevant materiale
- demonstrere evne til faglig formidling, herunder faglig argumentation og anvendelse af faglige begreber
- besvare en stillet opgave, således at der er overensstemmelse mellem opgaveformuleringen og opgavebesvarelsen
- beherske fremstillingsformen i en faglig opgavebesvarelse, herunder resumé, citat-teknik, noter, kildehenvisninger og litteraturliste.

Sagt på en anden måde skal du vise læseren, at du kan anvende fagets metoder – hvordan arbejder man i dette fag og hvorfor? Du skal også vise, at du ved hvordan man skriver en stor opgave med korrekt brug af citater, henvisninger, noter og litteraturliste.

- Demonstrere evne til at planlægge og undersøge en faglig problemstilling vil sige, at du viser, at du kan finde materiale om emnet og at du kan strukturere det, og arbejde med det, så du besvarer opgaveformuleringen.
- Når du demonstrerer faglig indsigt vil det sige, at du viser, at du ved hvordan man anvender fagets metoder.
- Når du udvælger materiale, viser du, at du kan finde relevant materiale. (Hvis du henter fan-hjemmesider som eneste materiale, viser du IKKE at du kan finde relevant materiale.)
- Når du formidler skal du vise, at du kan skrive et flydende sammenhængende dansk, og at du kan argumentere for dine analyser og konklusioner vha. eksempler fra materialet.
- Når du viser at du kan besvare en stillet opgave, så besvarer du samtlige punkter i din opgaveformulering.
- Når du overholder formalia, dvs. krav til omfang, noteteknik, henvisninger osv. så viser du, at du behersker fremstillingsformen.

2. Hvad er opgaveformuleringen?

Det er dig selv, der kommer med ideen til hvilket emne og fag, du vil beskæftige dig med i din SSO. Du får tildelt 1 eller 2 vejledere af skolen (1 hvis du kun skriver i et fag). Når du kommer til første vejledning, skal din vejleder underskrive en blanket, hvor du har skrevet temaet på. Det er vigtigt, at din vejleder godkender emnet, så du er sikker på, at det hører ind under det valgte fag/de valgte fag. Det er også vigtigt, at du fortæller din vejleder hvordan du gerne vil arbejde med emnet, for det er din vejleder, der skriver opgaveformuleringen. Vejlederen skal forsøge at skrive opgaveformuleringen, sådan at den svarer til hvad du har ønsket under vejledningen. Derfor er det meget vigtigt, at du siger hvordan du gerne vil arbejde og hvorfor. Opgaveformuleringen må ikke laves, så den ligner noget, du allerede har fået gennemgået i undervisningen, så det er klogt at vælge noget, der ligger ud over hvad du har lavet i faget i skolen.

3. Hvor lang skal opgaven være?

Din opgave skal være mellem 10-15 normalsider. En normalside svarer til 2400 tegn inklusive mellemrum. Forside, indholdsfortegnelse, noter, litteraturliste, figurer, tabeller og lignende tæller ikke med, det gør bilag heller ikke. Du må endelig ikke tro, at opgaven hellere skal være 15 end 10 sider. Det bedste er at besvare opgaveformuleringen så godt man kan på 10-11 sider fremfor at gentage sig selv, men du skal opfylde omfangskrav.

4. Hvad skal opgaven vise?

Opgaven skal vise, at du kan opfylde de faglige mål. Det viser du ved at:

- Arbejde selvstændigt (dvs. du skal endelig ikke skrive af, eller få andre til at skrive din opgave for dig)
- Fordybe dig i en faglig problemstilling (emnet), dvs. at du læser materiale om emnet og behandler det.
- Formidle problemstillingen, dvs. at du kan skrive om emnet sådan, at læseren kan se, at du har forstået det.
- Vise at du kan anvende det materiale, du har læst, dvs. at du fx kan citere fra det eller lave henvisninger.

5. Hvordan skal opgavens sprog være?

Du skal skrive din opgave på dansk også selvom det fx er i engelsk, du skriver (med mindre du har ansøgt om at skrive den på et andet sprog). Men dine citater skal være på det sprog, du citerer fra. Hvis du fx skriver om en engelsk roman, skal dine citater fra bogen være på engelsk, du skal altså ikke oversætte dem. Hvis du læser en engelsk artikel og vil citere journalisten, skal du ligeledes gøre det ordret på engelsk.

6. Hvad er opgavens formalia?

Formalia betyder hvilke regler der for opgaven i forhold til hvordan du skal opstille teksten, hvordan du citerer rigtigt osv. Nedenfor kan du se en oversigt hvordan du opbygger din opgave og hvordan du overholder formalia:

Omfang	10-15 sider (normalsider à 2400 tegn inkl. mellemrum). I nogle fag kan dele af opgaven blive opgjort anderledes, når der er tale om symbolsprog fx i matematik. Der er vigtig at overholde krav til omfanget.
Resume	Resumeet skrives på dansk og er en koncentreret sammenfatning af opgavebesvarelsens indhold. Et resume fylder typisk 10-20 linjer og indeholder en præsentation af projektets problemstilling, de væsentligste resultater og konklusioner. Resumeet placeres inden indholdsfortegnelsen.
Indholdsfortegnelse	Indholdsfortegnelsen skal stå særskilt på den første side efter resumeet. Den er en liste over din opgaves hoved- og underafsnit med angivelse af de sidetal, afsnittene starter på. Indholdsfortegnelsen er den endelige disposition for din opgave.
Indledning	Opgaven indledes med en indledning, hvori du præsenterer emnet og indkredser de centrale problemstillinger, som opgaven handler om. Dernæst forklarer du, hvordan du opfatter opgaveformuleringen og vil løse opgaven. I indledningen kan det også være en god ide at præsentere helt centrale materialer og metoder, som anvendes i opgaven. Skriv indledningen til sidst, så den passer til opgavens indhold.
Konklusion	Her tager du stilling til, hvad du er nået frem til i forbindelse med din problemformulering. Afsnittet kan evt. have form af en opsummering, hvis du har lavet delkonklusioner efter hver faglig problemstilling. Måske kan problemformuleringen ikke besvares entydigt og sikkert. Så skal det fremgå – og det skal fremgå, hvorfor det forholder sig sådan.
Sidetal	Sidetal og sidetal af skal angives på hver enkelt side i opgaven. Der skal være overensstemmelse mellem indholdsfortegnelse og opgavens sidetal!
Layout	Layout'et bør tjene til at gøre den enkelte side og hele opgaven så overskuelig som muligt. Hovedafsnit skal have tydelige overskrifter, fx store bogstaver og evt. enkelt eller dobbelt understregning. Hovedafsnit kan passende begynde på en ny side. Underafsnit har også overskrifter, fx små bogstaver og evt. understregning. Underafsnit kan evt. nummereres 2.1, 2.2 osv. Det betyder hhv. første og andet underafsnit i andet hovedafsnit.

Citater	<p>Brug altid citationstegn ved citater. Fremhæv længere citater (dvs. 3 linjer og derover) ved at springe en linje over, lave indrykning og skrive med enkelt linjeafstand. Markér overspringelse i citater med prikker. Som et eksempel på et længere citat følger her et uddrag af Undervisningsministeriets læreplan om SRP (og SRO) fra 2018:</p> <p style="padding-left: 40px;">“Studieretningsprojektet med tilhørende flerfaglige forløb udgør en central del af det faglige samspil i en studieretning. I det samlede forløb indgår naturvidenskabelige, humanistiske og samfundsvidenskabelige fag i samspil indenfor og på tværs af hovedområder. I studieretningsprojektet med tilhørende flerfaglige forløb arbejder eleverne med almene og videnskabsrelaterede problemstillinger, som overskrider det enkelte fag. Eleverne undersøger og behandler problemstillingerne ved hjælp af viden, kundskaber og faglige metoder fra de indgående fag med inddragelse af basal videnskabsteori.¹</p> <p>Husk at citere præcist og bevare stavemåden.</p>
Henvisninger	<p>Når du citerer, skal du altid angive det med en henvisning til din kilde.² Hvis du refererer med dine egne ord fra en eller flere af dine kilder, skal der også være henvisninger. Der må altså ikke mangle dokumentation for din brug af litteraturen. Læseren skal altid kunne kontrollere, om du har forstået og benyttet litteraturen korrekt.</p> <p>Henvisninger kan gives på flere måder. Du kan skrive henvisningen</p> <ul style="list-style-type: none"> – direkte i teksten, som i eksemplet ovenfor i afsnittet "Citater" – i en parentes efter citatet – i en fodnote nederst på siden eller evt. efter hvert afsnit eller efter opgaveteksten <p>Det er vigtigt, du er konsekvent i den måde, du henviser på-</p> <p>Når du henviser til et værk, skal du altid angive sidetal i det pågældende værk. Hvis du henviser til flere sider, kan du gøre det således:</p> <p>s. 86-87 eller s. 86f. – Det betyder side 86 og den følgende side.</p> <p>23-26 eller s. 23ff. – Det betyder side 23 og de følgende sider.</p>

¹ Undervisningsministeriet, *Læreplan for studieretningsprojektet*, 2017, s. 2

² Opgavebesvarelser og rapporter i matematik, fysik og kemi består dog ofte helt eller delvist af standardformuleringer. Du skal ikke angive dem som citat eller angive, hvor de stammer fra.

	<p>Henviser du til samme kilde og sidetal flere gange i træk, kan du blot skrive "ibid.", som indikerer, at der henvises til ovenstående kildehenvisning.</p> <p>Du kan søge hjælp til arbejdet med henvisninger, litteraturliste mm. i skolens vejledning om henvisninger, som du finder på Skriftstedet på skolens hjemmeside.</p>
Litteraturliste	<p>Denne skal stå for sig selv på en side i slutningen af opgaven. Følgende skal være angivet: Forfatternavn (efternavn først, så fornavn) - titel i kursiv - udgave - forlag og udgivelsessted - udgivelsesår; evt. bindnr. - sidetal.</p> <p>Hvis du flere gange i opgaven henviser til samme bog, er det praktisk at lave en forkortelse (Fx jf. Føge m.fl. (2005), s. 137).</p> <p>Forkortelsen angives i litteraturlisten.</p> <p>Føge, Peter og Hegner, Bonnie (red.), <i>Primus 1, almen studieforberedelse i grundforløbet</i>, 1. udg. Systime, Herning 2005. (Føge m.fl., 2005).</p> <p>Avis- og tidsskriftartikler anføres med forfatter (efternavn, fornavn) - artiklens titel i citationstegn – avisens/tidsskriftets navn i kursiv - avisens dato og årstal/tidsskriftets årstal, årgang, nummer og sidetal.</p> <p>Materiale fra internettet skal også fremgå af litteraturfortegnelsen med nøjagtig angivelse af netadressen og den dato, man har hentet oplysningerne.</p> <p>Opbyg gerne litteraturlisten i forskellige materialekategorier, men kun hvis litteraturlisten har så stort et omfang, at det giver mening.</p> <p>Du kan søge hjælp til arbejdet med henvisninger, litteraturliste mm. i skolens vejledning om henvisninger, som du finder på Skriftstedet på skolens hjemmeside.</p>
Bilag	<p>Indsættes efter litteraturlisten. Bilagsmateriale vil oftest være materiale, som ikke umiddelbart er tilgængeligt for vejledere og censor, dvs. f.eks. eget materiale i form forsøg, undersøgelser, interviews, modeller, statistik mm.</p> <p>Bilagsmateriale indgår ikke direkte i bedømmelsen og tæller ikke med i det samlede sidetal.</p>
Afslutning af arbejdet	<p>VIGTIGT! Læs korrektur på din opgave. Sproget er en del af bedømmelseskriterierne.</p>
Aflevering af opgaven	<p>Opgaven skal afleveres elektronisk i Netprøver i én samlet pdf-fil.</p> <p>Husk sidehoved med navn og klasse.</p>

7. Hvordan må jeg bruge internettet?

Hvis du i forbindelse med opgaven bruger artikler eller information fra internettet, skal du skrive (kopiere) internetadressen og hvilken dato du har besøgt siden i litteraturlisten. Husk at være kritisk i forhold til hvad du finder af information på nettet. Der findes mange internetsider, fx egne hjemmesider og bloggere, hvor der står nogle udokumenterede påstande, som du skal kunne redegøre for i din opgave.

8. Hvad er snyd?

Hvis det opdages at du har snydt med din opgave, kan det have store konsekvenser for dig. Der er ikke nogen acceptabel grund til snyd og det er en god ide at sætte sig ind i hvad der tæller som snyd, så du ikke kommer til at bryde nogle regler som du ikke var opmærksom på.

Typiske eksempler på hvad du IKKE må i SSO:

- *Du skriver direkte af fra et andet materiale uden citationstegn, men dog med henvisning.*
Hvis der er tale om ordret afskrift, er der tale om et citat og du skal bruge citationstegn, efterfuldt af forfatter, årstal og sidetal. Brug kun få citater i din opgave, da det kan fremstå som uselvstændigt hvis der er for mange citater.
- *Du skriver direkte af fra andre elever, internettet eller andet materiale i opgaven eller dele af opgaven uden kildehenvisning.*
Det er ikke nok at der blot er byttet om på enkelte ord, eller sætninger er udeladt. Det skal være skrevet af dig selv, så det passer til din opgave, og der skal henvises til hvor du har dine informationer fra.
- *Du har fået en anden til at skrive opgaven for dig*
Man må naturligvis gerne få hjælp og inspiration til sin opgave fra andre. Men andre må ikke skrive din opgave og ved begrundet mistanke om dette, kan det blive aktuelt med en samtale, hvor du vil blive bedt om at fortælle og forklare din opgave, så det ses, at du selv at skrevet og forstået opgaven.

9. Hvordan foregår kontakten til mine vejledere og hvad kræver der af mig til vejledningen?

I hele perioden skal din(e) vejleder(e) kunne kontaktes, så du kan få besvaret korte opklarende spørgsmål. Sørg for at have en aftale med din(e) vejleder(e) om hvordan og hvornår de kan træffes. Under alle omstændigheder er du altid velkommen til at stille spørgsmål til dine vejledere via Lectio.

I forløbet vil der være fire fastlagte vejledninger, tre før skriveugen og én i skriveugen. Det er et krav at du møder forberedt op til vejledningerne:

1. vejledning: Du fastlægger i samarbejde med din vejleder det endelige valg og fagligt tema. Her er absolut sidste mulighed for at skifte fag, men kun i helt særlige tilfælde. Ved fagskifte henvender du og din vejleder sig til CH.

- Du har udfyldt og lagt ”brev til min vejleder” op i OneNote-mappen dagen inden vejledningen.

2. vejledning: Du diskuterer i samarbejde med din vejleder opgavens foreløbige faglige problemstillinger og materialegrundlag.

- Du skriver udkast i OneNote-mappen til opgavens faglige problemstillinger

3. vejledning: Du fastlægger i samarbejde med din vejleder opgavens faglige problemstillinger og kernelitteratur og -materialer.

- Du skriver udkast i OneNote-mappen til opgavens faglige problemstillinger og anfører under hver problemstilling, hvilken litteratur, der anvendes til at besvare problemstillingen.

Du kan finde SSO-OneNote-mappen her: [SSO 2020-22](#) ([Webvisning](#))

Nedenfor kan du se ”brev til min vejleder”:

Kære vejleder(e)
Jeg skriver i fagene: _____ og _____
<u>Jeg ønsker at skrive om følgende emne (eller et af følgende emner):</u>
<u>Med følgende problemformulering/fokus og inddragende:</u>
<u>Jeg har fundet følgende hjemmesider og bøger til projektet:</u>

10. Hvordan foregår SSO processen?

Du har kun en uge til at skrive opgaven i. Derfor er det meget, meget vigtigt, at du møder op til vejledningen med et klart emne og en del materiale (bøger, links til artikler osv). Du skal også have

tænkt over hvad, du kan undersøge (emne), hvorfor du vil undersøge emnet (motivation) og hvordan, du gerne vil undersøge det (metode). Hvis du kan fortælle dine vejledere det, så kan de let hjælpe dig med at få det formuleret, så det passer til krav om emnefelt, motivation og metode. Du mødes med din vejleder INDEN du skriver opgaven, men også MENS du skriver den. Plan for vejledningen følger her:

Januar

I **uge 2** lige efter juleferien vil du sammen med din klasse blive orienteret om SSO på et mindre SSO-optaktsforløb. Det er grundlæggende de samme ting som står i denne elevvejledning, men som kan være godt at høre fra en lærer og hvor der kan stilles spørgsmål. Dine faglærere vil også orientere om SSO i deres fag i ugerne 3-4, ligesom der vil være aktiviteter, der hedder SSO-optaktsforløb og SSO-fagbazar, hvor du sammen med dine klassekammerater og udvalgte faglærere kan brainstorme over SSO-emner og fag.

Tirsdag 25/1 skal du vælge det fag, som du gerne vil skrive din SSO i. Det vil sige, at du har tænkt over et godt emne at skrive om og prøver at se hvilke fag emnet passer bedst til. Der kan nogle gange være flere muligheder, så spørg din lærer hvis du er i tvivl.

Februar

I **uge 5** offentliggøres de vejledere du får. Det sigtes efter at du får de lærer du har til hverdag, men der kan være undtagelser hvor du fx får en anden samfundsfagslærer end den du havde i KS.

Senest **10/2** skal du aflevere "Brev til min vejleder", som bl.a. indeholder info om det emne du gerne vil skrive om. Du får tid i et danskmodul i uge 5 eller 6 til at arbejde med brevet. Allerede **11/2** ligger den første individuelle vejledning, hvor du præsenterer brevet til din vejleder og sammen finder I ud af hvordan du kommer bedst videre.

Marts

7/3 har du din anden Individuel vejledning. Inden har vejlederen **senest 6/3** modtaget dit udkast til opgavens faglige problemstillinger.

- Derefter er der sidste vejledning **21/3** inden skriveugen. Inden vejledningen har vejlederen senest 20/3 modtaget dine endelige overvejelser om opgavens faglige problemstillinger og du har anført under hver problemstilling, hvilken litteratur, der anvendes til at besvare problemstillingen.

April

Fredag 1/4: SSO udleveres i Netprøver (12:00) + ½ skrive dag + **skriveværksted (obligatorisk)**

Mandag 4/4: Skrivedag + **skriveværksted (obligatorisk)**

Tirsdag 5/4: Skrivedag + **skriveværksted (obligatorisk)** + **individuel vejledning 4 (obligatorisk)**: Her skal du forinden have afleveret udkast til disposition, ligesom du kan præsentere hvad ellers har lavet indtil videre og du kan stille afklarende spørgsmål og få hjælp.

Onsdag 6/4: Skrivedag + og SSO-workshop

Torsdag 7/4: Skrivedag

Fredag 8/4: SSO afleveres i Netprøver (kl. 12:00)

11. Hvilke vigtige regler skal jeg overholde?

- Hvis du er - eller bliver - syg i skriveperioden, så giv omgående besked til skolen og skaf lægeattest.
- Citér korrekt og angiv altid kilde til citater.
- Du - og kun du - er ansvarlig for dine hjælpemidler (computer osv.) i projektperioden og for det materiale, som du afleverer.
- Opgaven skal afleveres i en samlet PDF-fil.

12. Hvordan ser en litteraturliste ud?

Ved udarbejdelsen af denne vejledning er der benyttet:

"HF-bekendtgørelsen, Aug. 2017 - Bilag 21"

Beck, Steen & Beck, Hanne R., *Gyldendals studiebog*; Gyldendal, 2005.